

Güvenli Şehirler

A- Global Perspektif:

Oturum 1 – Yerel Yönetimler Bağlamında Afet Riski ve Yönetimi

Bu oturumda ilk olarak, kentlerin hassasiyetini, özellikle yapılaşmış çevre, nüfus ve kurumlarla ilgili hassasiyetini, belirleyen unsurlar açıklanarak, kentleşmeyle afetler arasındaki ilişki kurulmaktadır. Hassasiyet, kentsel planlama, bayındırlık ve sosyal hizmetler gibi tipik yerel yönetim işlevleriyle ilişkilendirilmektedir. Daha sonra, riskin azaltılmasının önündeki engeller ve bunların nasıl etkili olduğu açıklanmaktadır. Afet riskinin azaltılmasının başarılabilmesi açısından yerleşmenin hayati önem taşıdığı ve riski azaltan ve sürdürülebilir kalkınma süreci kapsamında güvenli kentleri olanaklı sağlayan etkenin, toplumdaki bütün aktif kesimlerin hepsinin katılımının olduğu hususu ortaya konulmaktadır.

Oturum 2 – Afet Risk Yönetiminin Öğeleri ve İlkeleri

Bu oturumda, yerel ölçekte “sağlıklı” afet risk yönetiminin unsurları tartışılmaktadır. Yerel yönetimin, afet yönetimi ile yerel yönetimin işlevleri arasında entegrasyon sağlanmasındaki rolü tanımlanmaktadır. Bütünlük Afet Risk Yönetimi (BARY) kavramı, kentler için (özellikle büyük ve karmaşık kentsel yapılar için) sistematik ve sistemik bir afet yönetimi programı uygulanması amacıyla bir model olarak önerilmektedir. Bu oturumda ayrıca, afet riskinin belirlenmesinin (ARB) önemi açıklanmakta ve riski niceliksel olarak ortaya koyacak ve bu konuda toplumun yapması gerekenlerin anlaşılmasını sağlayacak mevcut araçlar, senaryo analizi ve risk haritalaması gibi, ele alınmaktadır. Kursta, bilgi ve iletişim araçları ve ilgili tarafların katılmasına ve afet riskini azaltmak için tutarlı bir strateji geliştirilmesine olanak sağlayan bir “**sonuç analizi**” yoluyla açıkların ve gereksinimlerin nasıl değerlendirileceği ortaya konulmaktadır.

Oturum 3 – Kent Ölçeğinde Afet Riskinin Azaltılmasına Yönelik Bir Gündem Oluşturulması ve Uygulanması

Bu oturumda, kent için afet riskinin azaltılmasına yönelik bir gündem uygulanması üzerinde odaklanılmaktadır. Dört ana amacı esas alan bir çerçeve sunulmaktadır, bunlar: tutarlı kamu politikaları, kurumsal kararlılık, risk azaltma ve afetleri önleme kültürüdür. Afet Risk Yönetimi Master Planı (ARYMP), bu amaçlara ulaşma yolunda bir uygulama mekanizması olarak hazırlanmaktadır. ARYMP, afet riskinin belirlenmesinde geliştirilen risk parametreleriyle, diğer bir deyişle, eldeki kaynaklara göre **değil**, “afetin talepleri”ne göre, yönlendirilmektedir. ARYMP dört eylem planının geliştirilmesine olanak sağlamaktadır: Müdahale ve İyileştirme, Hazırlıklı Olma, Zarar Azaltma ve Kurumsal Yapılanma. Afet riskinin azaltılmasına yönelik çabaların, kentin işlevleri arasında yer almasının sağlanmasında ve riskin ilgili taraflara iletilmesinde, bilgi ve iletişim teknolojileri gibi araçların taşıdığı önem ayrıca vurgulanmaktadır. ARYMP yerel yönetimlere, mevzuatın oluşturulması ve uygulanması ve toplumun hazırlıklı olması konularında olduğu kadar, altyapının ve binaların güçlendirilmesinde de, kapasitelerini artırmalarına yardımcı olmaktadır.

Örnek Çalışma 1– Buenos Aires’te Seller: Geçmişten Ders Almak

Bu örnek çalışma, Buenos Aires belediyesi sınırları içindeki kentsel planlama ve sel kontrolü çalışmalarının tarihçesini oluşturan mevzuatı ve planları ele almaktadır. Bu örnek çalışma, iyileştirme yönünde öneriler geliştirebilmek için, 1940’lardan 1970’lerin sonuna kadar yürürlükte olan sistemi eleştirel bir gözle analiz etmekte, sistemin aksayan yönlerini ortaya koymaktadır. Çalışma, taşkın alanlarına ilişkin bilgi olmasına rağmen, mevzuat hazırlanırken bu bilgilerin çok az dikkate alındığını göstermektedir. Ayrıca, bu alandaki belediyeler arasındaki eşgüdümün ve

kentsel planlamanın farklı boyutlarının bir bütün olarak ele alınmaması sonucu, sosyal aktörler ve dikkate alınması gereken hususlar kentsel planlamanın dışında kalmıştır. Son olarak, veri toplama yetersizdir ve sel verileri sistemli bir şekilde düzenlenmemiştir. Örnek çalışma, sosyal nedenlerden kaynaklanan hassasiyetin azaltılması için gerekli mekanizmaların geliştirilmesi, iyileştirilmesi için bir çok öneri sunmaktadır.

Örnek Çalışma 2– İstanbul'daki Binalardaki Deprem Riski ve Riskin Azaltılması İçin Bir Öneri

Bu ayrıntılı çalışmada, hassasiyeti ölçmenin yolları ve araçları sunulmaktadır. Daha sonra, bir risk azaltma stratejisi olarak güçlendirmenin geçerliliği incelenmekte ve İstanbul'da yapılar açısından risk azaltmak için çok az teşvik bulunduğu ve afet sigortası havuzundaki kaynakların bu amaç için kullanımının gerçekçi olmadığı (primlerin risk karşısında çok az olması nedeniyle) sonucuna varılmaktadır. Son olarak, belediye ölçeğinde, minimum güçlendirme kampanyaları önerilmektedir.

Okuma Parçaları

B- Türkiye Perspektifi:

Oturum 1 – Afet Politikalarında Risk Yönetiminin Önceliği Türkiye'de Kentsel Riskler

Bu oturumda, uluslararası afet politikalarını belirlemek için hazırlanmış bildireler ve belirlenen stratejilerden bahsedilmiştir. Türkiye'deki kentlerin afet riski açısından genel değerlendirilmesi yapılmış, planlama ve yapılaşma sürecinden bahsedilmiş, sakınım planlamaları anlatılmış ve mevcut mevzuat ele alınmıştır.

Oturum 2 – Kentsel Riskler ve Sakınım Planlaması

Bu sunuş, tehlike, risk ve afet riski genel tanımlamalarıyla başlar. Afet yönetiminde kullanılan planlama yöntemleri aktarılmıştır. Adapazarı ili için zemin mikrobölgeleme örneği verilmiştir. Kentlerdeki sanayi riski gibi çeşitli risk faktörleri ele alınmıştır. Bir kentte olası afet acil durumunda gerekli donanım ve faaliyetler anlatılmıştır.

Örnek Çalışma 1 – Türkiye'de Yerleşim Alanlarında Risklerin Azaltılması (sakınım planlaması) Konularında Güncel Mevzuat

Bu çalışmada Türkiye'deki mevcut afet yönetim mevzuatı ele alınmıştır. Belediyeler Kanunları detaylı biçimde değerlendirilmiştir. Değişik afet türlerine karşı kentsel düzenleme gereksinimleri anlatılmıştır. Kentlerde mikrobölgeleme çalışmalarının nasıl yapılması gerektiği izah edilmiştir. Türkiye için sakınım planlaması gerekliliğine değinilmiştir.

Örnek Çalışma 2 – Yüksek Riskli Kentsel Alanlarda Sakınım Planlaması: Zeytinburnu Örneği

İstanbul Deprem Master Planı dahilinde Zeytinburnu İlçesi yüksek riskli alanlarda sakınım planlaması çalışmaları için pilot bölge olarak seçilmiştir. Bu örnek çalışma, Zeytinburnu İlçesi'nin risk değerlendirilmesini, mekansal değerlendirmesini, mikro ve makro düzeyde yeniden yapılanmasını ve 'Yerinde Dönüşüm Modeli' ni anlatır.

Okuma Parçaları